

**การพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อ
การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่**
**Development of External Factors Affecting the Educational
Management of Private Higher Education Institutions
in Chiang Mai Province**

สังวาร์ วังแจ่ม¹, ธีระภัทร ประสมสุข^{2*}, สุรัตน์ ศรีดาเดช³, เสกชัย ชมภูณู⁴
Sangwan Wangcham¹, Teerapat Prasomsuk^{2*},
Surat Sridadet³, Sekchai Chomphunuch⁴

^{1,2,3,4} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
^{1,2,3,4} Department of Educational Administration,
Faculty of Liberal Art and Social Science, North-Chiangmai University

*Corresponding email: trp1952@gmail.com

Received: 28 May 2021; Revised: 24 June 2021; Accepted: 2 July 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต เทคนิคเดลไฟ (DELPHI TECHNIQUE) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเลือกแบบเจาะจงจาก คณบดี ประธานหลักสูตร และ อาจารย์ประจำหลักสูตร ในคณะที่มีจำนวนนักศึกษาสูงสุด 3 อันดับแรกและหลักสูตรยอดนิยม 1 หลักสูตร ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยรายด้านในระดับมากทุกด้าน คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบราชการ ด้านการเมือง และด้านวัฒนธรรม ตามลำดับ แนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ ด้านเทคโนโลยี คือ สถาบันการศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ ในการเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับการแข่งขันของประเทศและทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ด้านเศรษฐกิจ คือ ควรพัฒนาบัณฑิตให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ด้านระบบราชการ คือ ควรให้ความสำคัญและมอบหมายบุคลากรที่มีความสามารถ เหมาะสม ในการประสานงานให้สอดคล้องกับระบบราชการด้านการเมือง คือควรให้แนวคิดแก่บัณฑิต ให้รู้จักคิดแยกแยะ รู้จักการเอาตัวรอดในทางที่ถูกต้อง ยอมรับ

ความเห็นต่างภายใต้เงื่อนไข กฎระเบียบของสังคมโดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมในภาพรวม และ
ด้านวัฒนธรรม คือ สถาบันการศึกษา ควรกระจายอำนาจภายในสถาบันให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ
ดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ปัจจัยภายนอก, การบริหารการศึกษา, สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ABSTRACT

This research aimed to study the external factors affecting the educational management of private higher educational institutions in Chiang Mai Province and suggest guidelines on the external factors management affecting the educational management of private higher educational institutions in Chiang Mai Province. The methodology of the research was the Delphi Technique, there were 17 sample groups selected by purposive sampling from the deans, the curricular chairman, curricular professors of the top 3 faculty that have the highest number of students and the most popular curriculum of the private higher educational institutions in Chiang Mai Province in the academic year of 2020. The data was collected by questionnaire and analyzed by the statistical methods of mean, standard deviation, and content analysis.

The result revealed that the external factors affecting the educational management of private higher educational institutions in Chiang Mai Province in overall was at a high level. All factors were at a high level, in the order as follows, the factor of technology, the economy, the bureaucracy, the politics and the cultures, respectively. The guidelines on the external factors management affecting the educational management of private higher educational institutions in Chiang Mai Province were as follows; On the factor of technology, the educational institutions should provide information technology, logistic technology, manufacturing technology, nanotechnology, and biological technology to enhance the graduate's skills in various ways according to the international competency and the world transformation. On the factor of economy, the educational institutions should encourage the graduates to create the innovations that support the local, national, and international economy system. On the factor of the bureaucracy, there should be the appropriate person who is responsible for coordinating with the bureaucracy. On the factor of the politics, the graduates should be considerable, have the right practices, accept the conditional differences, and social regulations and do not cause trouble for others. On the factor of cultures, the educational institutions should provide the internal decentralized educational management and encourage more personnel's cooperation in the institution's mission performance.

Keywords: External Factor, Educational Administration, Private Higher Educational Institutions

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการให้บริการสำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับประกาศนียบัตรเป็นต้นไป กลุ่มผู้เรียนมีทั้งที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาและที่เรียนจบมาหลายปีรวมทั้งผู้ที่เรียนในมหาวิทยาลัยแล้วแต่ต้องการเปลี่ยนสาขาตามความถนัด กลุ่มผู้เรียนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อจำนวนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในแต่ละปี จากนโยบายของรัฐบาลที่ให้มีมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถออกนอกระบบได้ ทำให้เกิดการแข่งขันในตลาดการศึกษาสูงขึ้น ขณะเดียวกันการรับนักศึกษาเข้าเรียนของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศลดลงประมาณ 10-15% เนื่องจากอัตราการเกิดลดลง ทำให้เด็กมีทางเลือกมากกว่าเดิม ขณะที่กลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กในต่างจังหวัดบางแห่งคาดว่าจะลดลงมากถึง 30% และเชื่อว่า จะลดลงมากกว่านี้ในอนาคตอันใกล้นี้ ส่งผลให้มีมหาวิทยาลัยบางแห่งอาจต้องทยอยปรับลดอาจารย์ พนักงาน เจ้าหน้าที่ และสุดท้ายก็จะค่อยๆ ปิดการเรียนการสอนในบางสาขาลง โดยเฉพาะสาขาที่เด็กเข้ามาเรียนน้อย (ศรุตฯ ชัยสุวรรณ และคณะ, 2563) ผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ที่มีสาเหตุทั้งจากภายในและภายนอกประเทศส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน ทั้งการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมรวมถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้เกิดการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นระหว่างสถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ต่างก็มีกลยุทธ์ในการใช้การตลาดเชิงรุกกันมากขึ้น ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้หนึ่งว่าสภาพการแข่งขันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในอนาคต และยิ่งในสถานการณ์การระบาดของโคโรนาไวรัส 2019 (Covid-19) ในปัจจุบัน จึงเกิดการลดค่าใช้จ่าย ค่าเล่าเรียน ค่าที่พัก รวมแล้วไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของรายจ่ายปกติ แต่ในขณะที่คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา แม้จะจบมาจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ก็ทำงานไม่เป็น ยังต้องไปฝึกงานอีก 6 เดือน หรือ 1 ปี โดยเจ้าของกิจการต้องจ่ายเงินเดือนให้เต็มจำนวนซึ่งไม่เป็นธรรมกับเจ้าของกิจการนั้น ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

นอกจากนี้การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาเอกชน ที่ผ่านมายังประสบกับปัญหาและอุปสรรคอีกหลายประการ ทั้งในด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่กำหนดมาตรฐานเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ ในขณะที่บริบทการจัดการศึกษาแตกต่างกัน การบังคับใช้กฎหมายเป็นลักษณะการควบคุมมากกว่าการกำกับดูแล เพื่อเอื้อให้สถาบันการศึกษาดำเนินการไปตามกรอบที่กำหนด ซึ่งสถาบันการศึกษาเอกชนต่างก็มีระบบการทำงานที่แตกต่างจากระบบราชการ มีบางขั้นตอนที่ซับซ้อนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและการแข่งขันเสรีทางการศึกษาซึ่งปาริญา รักษาทรัพย์ และ นิษฐ์วิดี จิรโรจน์ภิญโญ (2563) ศึกษาพบว่า ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยช่วยให้เกิดความก้าวหน้า ทางวิชาการได้ในระดับหนึ่ง แต่ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมยังอ่อนด้อย ดังนั้นผลผลิตทุกด้านของมหาวิทยาลัยจึงยังสนองความจำเป็นตามสภาพปัญหาของประเทศได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้ปัญหาอีกประการหนึ่งคือการที่สถาบันการศึกษาเอกชน ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากทางราชการ การดำเนินงานจึงเป็นไปตามนโยบายและขั้นตอนของแต่ละสถาบันเป็นหลัก ในขณะที่การประเมินผลผลิตต้องใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้เดียวกันทั้งของรัฐและเอกชน (ศิริพงศ์ รักใหม่, 2558)

นอกจากปัญหาที่กล่าวมาแล้วสถาบันการศึกษาเอกชนยังประสบปัญหาอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น ความเชื่อมั่นในคุณภาพการผลิตบัณฑิตที่วัดได้จากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วออกสู่ตลาดแรงงานและสังคม ปัญหาค่านิยมในการส่งบุตรหลานเรียนในสายวิชาการเพื่อบ่มบ่มไปสู่การมีอาชีพรับราชการที่คิดว่า

มันคงกว่าอาชีพอื่นในปัจจุบัน ค่านิยมของนักเรียนและผู้ปกครองในการเลือกเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมากกว่ามหาวิทยาลัยเอกชน การยอมรับคุณภาพบัณฑิตของตลาดแรงงานจากมหาวิทยาลัยของรัฐสูงกว่า และค่าเล่าเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐมีราคาถูกกว่า (ตุนท์ ชมชื่นและคนอื่นๆ, 2563) รวมทั้งปัญหาด้านเศรษฐกิจของผู้ปกครองที่ต้องการลดค่าใช้จ่ายให้เหลือน้อยที่สุดในภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองและเผชิญกับโรคระบาดในปัจจุบัน ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2560) กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของไทยในด้านปัจจัยภายนอก ประกอบด้วยปัจจัยด้านเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าทันสมัยอย่างรวดเร็ว ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมที่ต้องอาศัยการวิจัยเป็นฐาน ปัจจัยด้านระบบราชการที่มีความล่าช้าในการประสานงาน ปัจจัยด้านการเมืองที่มีเงื่อนไขจากผู้มีอำนาจเป็นอุปสรรคในการปฏิรูปการศึกษา และปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ขาดการมีส่วนร่วมและการเปิดกว้างทางความคิด สำหรับสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่มีทั้งสิ้น 3 สถาบันต่างก็ประสบปัญหานี้เช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักศึกษาที่ลดลงจากเดิมมากส่งผลกระทบต่อรายได้และความมั่นคงของมหาวิทยาลัยในภาพรวม ซึ่งการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกสำหรับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านระบบราชการ ปัจจัยด้านการเมือง และปัจจัยด้านวัฒนธรรมเช่นเดียวกัน (ศิริพงษ์ มาณะศรี และ เดช สาระจันทร์, 2563) ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องเร่งหาทางแก้ไขเพื่อให้สามารถดำรงกิจการอยู่ได้ต่อไป

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้เป็นแนวทางให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการการศึกษาของสถาบันให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลทั้งต่อมหาวิทยาลัยและต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อธิการบดี รองอธิการบดี คณบดี ประธานหลักสูตร และ อาจารย์ประจำหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2563 จำนวน 3 สถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาที่ 1 มี 9 คณะ จำนวนบุคลากร 221 คน สถาบันการศึกษาที่ 2 มี 6 คณะ จำนวนบุคลากร 100 คน สถาบันการศึกษาที่ 3 มี 4 คณะ 2 วิทยาลัย จำนวนบุคลากร 80 คน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 400 คน

1.2 ตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างนี้ใช้ในขั้นตอนการยืนยันข้อมูลการวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลไฟ (DELPHI Technique) (Murry & Hammons, 1995) (วรสิทธิ์ เจริญพุ่ม และ เพ็ญศรี ฉิรินัง, 2558) ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างต้องมีคุณสมบัติเป็น คณบดี ประธานหลักสูตร และ อาจารย์ประจำหลักสูตร ในคณะที่มีจำนวนนักศึกษาสูงที่สุด 3 อันดับแรกและหลักสูตรยอดเยี่ยม 1 หลักสูตร ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ 3 สถาบัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

สถาบันการศึกษาที่ 1 คณะบริหารธุรกิจ คณะพยาบาลศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ ประกอบด้วย คณบดี 3 คน ประธานหลักสูตรยอดเยี่ยม/อาจารย์ประจำหลักสูตร 3 คน

สถาบันการศึกษาที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์, คณะบริหารธุรกิจ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณบดี 3 คน ประธานหลักสูตรยอดเยี่ยม/อาจารย์ประจำหลักสูตร 3 คน

สถาบันการศึกษาที่ 3 คณะนิติศาสตร์, คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ และศิลปศาสตร์ ประกอบด้วย คณบดี 3 คน ประธานหลักสูตรยอดเยี่ยม/อาจารย์ประจำหลักสูตร 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านระบบราชการ ปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัยด้านวัฒนธรรม

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

3. ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาคือ ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านระบบราชการ ปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัยด้านวัฒนธรรม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านระบบราชการ ปัจจัยด้านการเมืองและปัจจัยด้านวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามระดับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบปลายเปิด (Open End)

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพของเครื่องมือมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาสภาพทั่วไปของสถานศึกษาอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ แนวคิดการจัดการศึกษาโดยเอกชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา นโยบายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ขาวความเคลื่อนไหวทางการศึกษา การวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมากำหนดประเด็นปัญหาและกรอบแนวคิดการวิจัย

2) จัดทำร่างแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับตามประเด็นปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการ

การจัดการศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ แล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนที่เป็นที่ปรึกษาการวิจัยตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องของเนื้อหาโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item Objective Congruence: IOC) ของคำถามรายข้อ จากนั้นคัดเลือกคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปมาจัดทำแบบสอบถามฉบับนำไปทดลองใช้

3) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกันและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 30 คน

4) วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น 0.84

5) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เลือกไว้จำนวน 17 คน ตามวิธีการวิจัยเชิงอนาคต ด้วยเทคนิคเดลไฟ เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิด (Open End) ถามแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามเทคนิคเดลไฟรอบที่ 1

การสร้างเครื่องมือฉบับที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยนำข้อมูลปัญหาในการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกจากแบบสอบถามปลายเปิดในขั้นตอนที่ 1 มาจัดหมวดหมู่ตามปัจจัยแต่ละด้าน วิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาที่เหมือนและหรือแตกต่างตามประเด็นที่พบ แล้วนำมาจัดทำแบบสอบถามปลายเปิดปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกฯ สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหา

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ถามแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามเทคนิคเดลไฟรอบที่ 2

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามฉบับที่ 2 แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ดำเนินการโดย 1) นำความเห็น ข้อเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาของผู้ทรงคุณวุฒิจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาตามประเด็นปัจจัยทั้ง 5 ด้าน 2) นำเนื้อหาวิธีแก้ปัญหาการบริหารฯตามประเด็นแต่ละด้านมาจัดทำข้อคำถามเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมประเมินให้ระดับความถูกต้อง/สอดคล้องของเนื้อหา ตรงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ยืนยันแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามเทคนิคเดลไฟรอบที่ 3

การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามฉบับที่ 3 แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ยืนยันแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินการโดย 1) ผู้วิจัยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในคำถามทุกข้อ จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามฉบับที่ 2 2) นำข้อ

คำถามเดิมมาทำแบบสอบถาม แล้วนำค่าเฉลี่ยแต่ละข้อแสดงในแบบสอบถาม 3) ทำช่องระดับคะแนน 5 ระดับในแบบสอบถามฉบับเดียวกัน สำหรับให้กลุ่มตัวอย่างยืนยันความคิดเห็น พร้อมช่องให้เหตุผลหากเปลี่ยนความคิดเห็น ดังตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างตารางยืนยันแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อ	แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการ	ความคิดเห็นเฉลี่ย ของกลุ่มตัวอย่าง					การยืนยันความคิดเห็น					เหตุผลที่ เปลี่ยนแปลง ความคิดเห็น
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	
	ปัจจัยด้านเทคโนโลยี											
1	พัฒนาหลักสูตรฯ	3.18	1.22	0.60	0	0						

การหาคุณภาพของเครื่องมือทั้ง 3 ฉบับ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนที่เป็นที่ปรึกษาการวิจัย ตรวจสอบความเหมาะสม ความสอดคล้องของเนื้อหาโดยการหาค่า IOC จากนั้นคัดเลือกประเด็นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปและปรับแก้ข้อความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละขั้นตอน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยศึกษาจากประชากรทั้งหมด โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมดจำนวน 400 คนและรับกลับด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ระดับปัจจัยฯ จากแบบสอบถามแบบประมาณค่า ด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) 2) วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยฯ จากแบบสอบถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วรวบรวมเป็นหมวดหมู่ตามองค์ประกอบปัจจัยทั้ง 5 ด้าน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันการอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยเทคนิคเดลไฟ โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน ดำเนินการโดย 1) ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 1 แบบสอบถามปลายเปิด ถามแนวทางการแก้ปัญหาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ตามเทคนิคเดลไฟรอบที่ 1 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นแนวทางการแก้ปัญหา ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา นำไปจัดทำแบบสอบถามฉบับที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 1) ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 2 แบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (RATING SCALE) ถามแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ตามเทคนิคเดลไฟ รอบที่ 2 โดยส่งไปยังผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดิม โดยใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกันเพื่อสอบถามความถูกต้องเหมาะสม ของแนวทางการแก้ปัญหาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในรอบที่ 1 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามด้วยค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และ 3) นำค่าเฉลี่ยไปลงในแบบสอบถามฉบับที่ 3

ขั้นตอนที่ 4 1) ส่งแบบสอบถามฉบับที่ 3 ไปยังกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิม พร้อม
 กับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนในรอบที่ 2 ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ทรงคุณวุฒิจะได้รับแบบสอบถามที่
 สรุปภาพรวม คนละ 1 ฉบับตรงกัน และความคิดเห็นของแต่ละคนตามการตอบในขั้นตอนที่ 3 กลุ่ม
 ตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิจะยืนยันความคิดเห็นตามเดิมหรือแตกต่างจากเดิมก็ได้โดยมีการชี้แจงเหตุผล
 ประกอบมาด้วย ตามเทคนิคเดลไฟรอบที่ 3 และ 2) วิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามด้วยสถิติ
 ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ขั้นตอนที่ 5 สรุปความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัย
 ภายนอกที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันการอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ จากกลุ่ม
 ตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิในรอบที่ 3 โดยกำหนดเกณฑ์ความสอดคล้องของความคิดเห็นแต่ละประเด็นจากค่า
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ไม่ต่ำกว่า 0.80

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัด
 เชียงใหม่ มีผลดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัด
 เชียงใหม่ โดยรวม

ข้อ	ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่	ระดับการส่งผล		แปลผล
		μ	σ	
1	ด้านเทคโนโลยี	3.84	0.82	มาก
2	ด้านเศรษฐกิจ	3.76	0.83	มาก
3	ด้านวัฒนธรรม	3.66	0.84	มาก
4	ด้านการเมือง	3.60	0.86	มาก
5	ด้านระบบราชการ	3.75	0.80	มาก
	โดยรวม	3.72	0.85	มาก

จากตารางที่ 2 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ใน
 จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu = 3.72$) และมีค่าเฉลี่ยรายด้านในระดับมากทุกด้าน
 คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ($\mu = 3.84$) ด้านเศรษฐกิจ ($\mu = 3.76$) ด้านระบบราชการ ($\mu = 3.75$) ด้าน
 วัฒนธรรม ($\mu = 3.66$) และด้านการเมือง ($\mu = 3.60$) ตามลำดับ

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี คือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง
 เทคโนโลยีการผลิต นวัตกรรมเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ ในการเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตเพื่อสนอง
 การแข่งขันของประเทศมีน้อย ขาดการวางแผน การตรวจสอบติดตามผล และการปรับปรุงการพัฒนา
 หลักสูตรโดยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ของแต่ละสาขาวิชา

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือการจัดการศึกษาพัฒนาบัณฑิตให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มี
 คุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจยังทำได้น้อย การกำหนดนโยบายในการนำความรู้เกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจที่

มีผลต่อตลาดแรงงานและตลาดการศึกษาไปสู่การกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการยังไม่ครอบคลุมและไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ การสนับสนุนการนำความรู้เรื่องเศรษฐกิจแนวใหม่ ที่มีการแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมที่ต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนาเป็นฐานยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

ปัจจัยด้านระบบราชการ คือ การบริหารจัดการศึกษาโดยประสานงานกับหน่วยงานราชการ ที่ทำงานแบบรวมศูนย์ที่ส่วนกลางทำได้ไม่ราบรื่นและประสบความสำเร็จน้อย การมอบหมายบุคลากรให้ทำหน้าที่ผู้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการยังไม่เหมาะสม ผู้ประสานงานขาดความเข้าใจในระเบียบแบบแผนของทางราชการ การประสานงานกับหน่วยงานภายนอกตามระบบราชการยังไม่มีแบบแผนที่ถูกต้อง มีลักษณะต่างคนต่างทำไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้การติดต่อประสานงานล่าช้า

ปัจจัยด้านการเมือง คือ การจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จท่ามกลางความไม่สอดคล้องของเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมืองทำได้น้อย สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาตามแนวทางและวิธีการของแต่ละสถาบันมากกว่าการคำนึงถึงปัจจัยและผลกระทบด้านการเมือง ส่งผลให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปสู่สังคมมีทักษะการปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไม่เหมาะสมเท่าที่ควรจะเป็น

และปัจจัยด้านวัฒนธรรม คือ การจัดการศึกษาโดยสนับสนุนการกระจายอำนาจภายในสถาบันและสังคมภายนอกทำได้น้อย ขาดการเปิดกว้างทางความคิดและการรับฟังความเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น การสนับสนุนการผลิตบัณฑิตให้คิดเป็นทำเป็น รู้จักใช้เหตุผล และคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

2. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้

ด้านปัจจัยด้านเทคโนโลยี คือ สถาบันการศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ ในการเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับการแข่งขันของประเทศและทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ สถาบันการศึกษาควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนและติดตามการนำนโยบายไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมในเรื่องการพัฒนาบัณฑิตให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติและระดับนานาชาติ

ด้านระบบราชการ คือ ควรให้ความสำคัญและมอบหมายบุคลากรที่มีความสามารถ เหมาะสมในการประสานงานให้สอดคล้องกับระบบราชการ รวมทั้งให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องแก่เจ้าหน้าที่และผู้ได้รับมอบหมาย

ด้านปัจจัยด้านการเมือง คือ ควรให้แนวคิดแก่บัณฑิต ให้รู้จักคิดแยกแยะ รู้จักการเอาตัวรอดในทางที่ถูกต้อง ยอมรับความเห็นต่างภายใต้เงื่อนไข กฎระเบียบของสังคมโดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมในภาพรวม กำหนดวิธีบริหารจัดการให้สามารถจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ท่ามกลางความไม่สอดคล้องของเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมือง โดยการกำหนดเป็น PLO ของแต่ละหลักสูตรให้ครบทุกหลักสูตร

และปัจจัยด้านวัฒนธรรม คือ สถาบันการศึกษา ควรจัดการศึกษาโดยกระจายอำนาจภายในสถาบันให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

1. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยรายด้านในระดับมากทุกด้าน คือ ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ ด้านระบบราชการ ด้านการเมือง และด้านวัฒนธรรม จากการตอบแบบสอบถามพบว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับกลยุทธ์ การบริหารจัดการภายในที่พบว่าผู้บริหารมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ของแต่ละสาขาวิชา มีการกำหนดกลยุทธ์การตลาดให้เปิดรับนักศึกษาต่างชาติโดยจัดทำเป็นหลักสูตรระยะสั้นมากยิ่งขึ้น การบริหารจัดการศึกษามีการกระจายอำนาจและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมภายในสถาบันมากขึ้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานราชการในพื้นที่ มีการเอื้อให้ใช้สถานที่ในมหาวิทยาลัยให้เป็นสถานที่ประกอบพิธีการต่าง ๆ ทั้งทางด้านศาสนาและด้านการปกครอง สถาบันการศึกษามีการกำหนดนโยบายการศึกษาตามแนวทางและวิธีการของตนให้สอดคล้องกับปัจจัยด้านการเมือง จึงส่งผลให้การดำเนินงานสอดคล้องกับปัจจัยภายนอกในระดับมากในภาพรวม เป็นการปรับตัวของมหาวิทยาลัยให้เข้ากับยุคสมัยใหม่ ดังที่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประสานความร่วมมือกับ สถาบันการเรียนรู้โปรแกรมมิ่ง Ecole 42 สถาบันที่จัดการเรียนการสอนโดยไม่มีห้องเรียนและครูมาเปิดที่ประเทศไทยมีการทำหลักสูตรแบบ Re Skill และ Up Skill โดยหลักสูตรลักษณะดังกล่าว จำเป็นต่อยุคปัจจุบันเพื่อเตรียมพร้อมกับการ Disrupt ที่คนไทยกำลังเผชิญอยู่ โดยการ Reskill คือการเปลี่ยนอาชีพที่ทำอยู่ไปเป็นอีกอย่างโดยสิ้นเชิงโดยไม่เกี่ยวข้องข้องกับสิ่งที่เรียนมา โดยมหาวิทยาลัยจะต้องเปิดรับคนที่จบไม่ตรงกับสาขาที่เรียนเพื่อให้ผู้สนใจได้เรียนตามที่ยากเรียน แต่การ Upskill คือการนำความรู้ความสามารถ และวิชาที่มีมาทำให้มีความฉลาดมากขึ้นใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น (สันติธาร เสถียรไทย, 2563) แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานดังกล่าวยังไม่เพียงพอ ดังจะเห็นได้จากการยังคงพบปัญหา ในการวิจัยนี้ เช่นมหาวิทยาลัยยังขาดการวางแผน การตรวจสอบติดตามผล และการปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรโดยเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ของแต่ละสาขาวิชา การสนับสนุนการนำความรู้เรื่องเศรษฐกิจแนวใหม่ ที่มีการแข่งขันกันด้วยนวัตกรรมที่ต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนาเป็นฐานยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร รวมทั้งการสนับสนุนการผลิตบัณฑิตให้คิดเป็นทำเป็น รู้จักใช้เหตุผล และคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขยังไม่เป็นรูปธรรมเท่าที่ควร ซึ่ง อมรวิชช์ นาครทรรพ และคณะ (2556) กล่าวถึงปัญหานี้ว่าเกิดจากการที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ในประเทศ ไม่ได้กำหนดปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ชัดเจน การเปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ยังไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งถ้าเทียบกับสถาบันการศึกษาของรัฐที่มีการดำเนินการตามระเบียบแบบแผนตั้งแต่แรกจึงได้รับการยอมรับในคุณภาพของบัณฑิตมากกว่า ซึ่ง เกษม วัฒนชัย (2554) ได้ฝากแนวคิดให้ภาคเอกชนที่มีความพร้อมให้มาร่วมจัดการศึกษาอย่างจริงจังโดยไม่ปล่อยให้เป็นที่ของภาครัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว เพราะหากรอแต่ภาครัฐ การศึกษาของไทยอาจจะมีล้าหลังนานาประเทศออกไปเรื่อย ๆ และจากการศึกษาของ พิษณาวีร์ สีนสวัสดิ์ และ นพดล เจนอักษร (2557) พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกมี 7 ปัจจัยคือ 1) การบริหารจัดการ 2) บรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3) การเงินและทรัพย์สิน 4) การสนับสนุนการทำและเผยแพร่งานวิจัยและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การสื่อสารและประเมินผลปรับปรุงการดำเนินงาน 6) สมรรถนะของผู้บริหาร และ

7) ธรรมชาติของ ซึ่งหากพิจารณาองค์ประกอบของปัจจัยเหล่านี้แล้ว มีหลายองค์ประกอบที่มีการส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยเอกชนด้วยเช่นเดียวกัน

2. แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

ด้านปัจจัยด้านเทคโนโลยี มีแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการคือสถาบันการศึกษาควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นวัตกรรมเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ ในการเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องกับการแข่งขันของประเทศและทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งนับวันเทคโนโลยีเหล่านี้ก็มีความก้าวหน้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ประหยัด พินพา (2561: 243) ที่กล่าวว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีนั้น เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่จะมีผลต่อการกำหนดคุณสมบัติของแรงงานในอนาคต รวมทั้งเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของแรงงานด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามที่คาดหวังจึงต้องมีการเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน และปรับปรุงให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดให้มีการวางแผนและพัฒนากำลังคนให้สามารถรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมในอนาคต โดยให้มีการประสานการทำงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสถาบันวิจัยต่าง ๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งส่งเสริมให้ภาคเอกชนเป็นผู้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมและระบบการศึกษา เพื่อให้สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมในอนาคตได้อย่างทันการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 92) จึงถือเป็นบทบาทหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดโดยให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เป็นสำคัญ

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ ควรพัฒนาบัณฑิตให้สามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ที่มีคุณค่าต่อระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังที่ มหาวิทยาลัยมหาสารคามได้รายงานว่ามหาวิทยาลัยต้องมีการติดตามสถานการณ์หรือแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและตลาดแรงงานในปัจจุบัน เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและตลาดแรงงานพัฒนาคุณภาพหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับ วางแผนผลิตบัณฑิตโดยวิเคราะห์ตลาดแรงงานร่วมกับผู้ใช้บัณฑิตหรือผู้ประกอบการ เพื่อหาแนวทางผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน (กองแผนงานสำนักงานอธิการบดี, 2553) สอดคล้องกับ ศิริพงศ์ รักใหม่ (2558: 256) ที่กล่าวถึงภาพอนาคตแนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่พึงประสงค์มีความเป็นไปได้ และควรส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับทุกสถาบันการศึกษา คือ สถาบันการศึกษาต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาที่ชัดเจน สร้างเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตนเอง พัฒนาการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศตามความเชี่ยวชาญของแต่ละสถาบันที่อาจแตกต่างกันไปตามบริบท ผลิตบัณฑิตให้มีคุณสมบัติรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดระบบการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ ส่งเสริมการวิจัยด้วยระบบและกลไกที่มีคุณภาพ พัฒนาการเรียนการสอนบนฐานอิเล็กทรอนิกส์ทั้งนี้เพื่อสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติให้มั่นคงได้นั่นเอง

ด้านระบบราชการ คือ ควรให้ความสำคัญและมอบหมายบุคลากรที่มีความสามารถ เหมาะสมในการประสานงานให้สอดคล้องกับระบบราชการที่ทำงานแบบรวมศูนย์ที่ส่วนกลาง รวมทั้งสร้างเครือข่ายระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ภาคเอกชน และสถานประกอบการให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รวมทั้งควร

สร้างความรู้ความเข้าใจในระเบียบและแนวปฏิบัติของหน่วยงานราชการให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสามารถปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับระบบระเบียบนั้น ๆ ได้ด้วยวิจักษ์ญาณของตนเอง ซึ่งชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2555) กล่าวว่ามหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพและความเป็นเลิศจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยที่มีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ อาจารย์จึงต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะส่วนบุคคลที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยจึงจะทำให้ประสบความสำเร็จในความเป็นเลิศ ดังนั้นบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในสถาบันอุดมศึกษา จึงควรมีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขามีความรู้เรื่องการบริหารจัดการองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวและมีความยืดหยุ่นในการทำงาน สามารถทำงานแบบบูรณาการและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สอดคล้องกับแนวคิดของสเปนเซอร์ และสเปนเซอร์ (Spencer and Spencer, 1993) ที่ว่าสมรรถนะหรือความสามารถเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของบุคคลซึ่งสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงาน และเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สามารถทำนายผลลัพธ์ที่ดีเลิศในงานได้

ด้านปัจจัยด้านการเมือง คือควรให้แนวคิดแก่บัณฑิต ให้รู้จักคิดแยกแยะ รู้จักการเอาตัวรอดในทางที่ถูกต้อง ยอมรับความเห็นต่างภายใต้เงื่อนไข กฎระเบียบของสังคมโดยไม่สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมในภาพรวม ในอันที่จะส่งผลให้สถาบันการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ท่ามกลางความไม่สอดคล้องของเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมือง ซึ่งการปลูกฝังแนวคิดที่ถูกต้องให้กับบัณฑิตจะช่วยลดความขัดแย้งในสังคมลงได้ เนื่องจากการรู้จักยืดหยุ่น รู้จักการปรับตัว เรียนรู้ที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างสันติวิธีแทนการใช้ความรุนแรง ซึ่งกิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย (2564) กล่าวถึงอนาคตการศึกษาไทยในมุมมองของอิกราบตี ว่าทักษะของนักศึกษาไทยในศตวรรษที่ 21 จะต้องประกอบไปด้วยทักษะชีวิต และทักษะการทำงาน มีความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัวในสังคม มีความคิดริเริ่มและมีความสามารถในการขึ้นนำตนเอง มีทักษะทางสังคม มีความสามารถในการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม มีความรู้ความสามารถในการเพิ่มผลผลิต มีความเป็นผู้นำและมีความรับผิดชอบ ซึ่งคุณลักษณะที่กล่าวมานี้จะสามารถลดความขัดแย้งในสังคมลงได้ เพราะประชาชนรู้จักการปรับตัว ยอมรับความเห็นต่างและจัดการตนเองได้อย่างสันติวิธีนั่นเอง

ปัจจัยด้านวัฒนธรรม คือ สถาบันการศึกษา ควรจัดการศึกษาโดยกระจายอำนาจภายในสถาบันให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของมหาวิทยาลัยให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากสถาบันการศึกษาเอกชน มีการบริหารจัดการที่ไม่ขึ้นต่อหน่วยงานราชการใด ดังนั้นการรวมศูนย์อำนาจที่ผู้บริหารจึงมีค่อนข้างสูง ซึ่งประเด็นเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556, 11-15) ที่กล่าวว่าสังคมไทยมีเงื่อนไขทางวัฒนธรรมหลายประการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เช่น การขาดวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ปลอมให้เป็นหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียวในการบริหารจัดการ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชน นับเป็นอุปสรรคประการหนึ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมของสังคมไทยยังมีลักษณะเป็นสังคมอุปถัมภ์ ดังนั้นผู้ที่ไม่มีพวกพ้องมักจะถูกละเลยและเอาเปรียบ จึงต้องเริ่มต้นการแก้ไขที่สถาบันการศึกษาเป็นเบื้องต้น การแก้ปัญหาดังกล่าว ต้องมาจากนโยบายจัดการศึกษาที่กำหนดมาจากระดับชาติเป็นสำคัญ ซึ่งภาคีเพื่อการศึกษาไทย (Thailand Education Partnership-TEP) (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2561) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของคนไทย ในประเด็นคุณลักษณะที่ต้องการของเด็กไทยในอีก 10 ปี ข้างหน้า ผลการสำรวจพบว่า คนไทยต้องการเด็กเก่งทันเทคโนโลยีสูงที่สุด รองลงมา

คือมีความสามารถในการเรียนรู้ รู้จักตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นพลเมืองที่ดี ร่วมสร้างสรรค์สังคม และยึดมั่นในความถูกต้องตามลำดับ ซึ่งแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป การดำเนินการให้เกิดผลลัพธ์ดังกล่าวจะต้องดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ มีการยกระดับการผลิตครู เน้นการร่วมมือของภาคีเครือข่ายและใช้ระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลสมัยใหม่มาสนับสนุนการพัฒนาครู นอกจากนี้ จะต้องร่วมกับหน่วยงานที่กำกับดูแลมาตรฐานการอุดมศึกษาให้มีการปรับมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาด้านครุศาสตร์ให้เน้นวิชาชีพ และร่วมกับคุรุสภาปรับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นมาตรฐานที่อิงสมรรถนะหากการดำเนินการเป็นไปตามแนวทางนี้ น่าจะทำให้ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมนี้มีการปรับเปลี่ยนไปให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรวางแผน และนำนโยบายเกี่ยวกับ เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิต นวัตกรรมเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ ฯลฯ ในการเพิ่มศักยภาพของบัณฑิตให้สอดคล้องการแข่งขันของประเทศอย่างจริงจังให้เห็นเป็นรูปธรรม

1.2 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรจัดการศึกษาโดยสนับสนุนการกระจายอำนาจทางการศึกษา ไปสู่การปฏิบัติภายใต้การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรไปพร้อม ๆ กัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับเป้าหมายของการจัดการศึกษากับเป้าหมายทางการเมืองของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

2.2 ควรวิจัยเรื่องการกระจายอำนาจทางการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

กองแผนงานสำนักงานอธิการบดี. (2553). รายงานผลการสำรวจการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและ

ศักยภาพของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย. (2564). อนาคตการศึกษาไทย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). การคิดเชิงสร้างสรรค์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). ชัคเชสมิเดีย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2560, 12 มิถุนายน). วิเคราะห์ 5 ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการศึกษาไทย.

การศึกษา <http://www.kriengsak.com/node/1040>.

เกษม วัฒนชัย. (2554, 18 เมษายน). เอกชน-ท้องถิ่นร่วมจัดการศึกษา "องคมนตรี" ชี้แนวโน้มการศึกษาโลก. คมชัดลึก 1. <https://www.komchadluek.net/news/edu-health/94897>

ตุนท์ ชมชื่น, อติศักดิ์ ย่อมเยา, ศุภาเทพ จันทร์เจริญ, เปี่ยมพร สุทินฤกษ์ และ จีราพร วงศ์ขัติย์. (2563).

รูปแบบการบริหารคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาขนาดเล็ก: กรณีศึกษาวิทยาลัยเชียงราย. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, 13(1), 20-36.

ประหยัด พิมพ์. (2561). การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 7(1), 242-249.

- ปาริญา รักษาทรัพย์ และ นิษฐ์วดี จิรโรจน์ภิญโญ. (2563). การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภายใต้กรอบการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 8(1), 308-319.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2555). *ครูสร้างคน คนสร้างศิลป์*. กรุงเทพฯ: ช.พรุ่งโรจน์
- พิชญาวีร์ สีนสวัสดิ์ และ นพดล เจนอักษร. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 6(1), 27-42.
- วรสิทธิ์ เจริญพัฒน์ และ เพ็ญศรี นิรินัง. (2558). การวิจัยเชิงอนาคตด้วยเทคนิคเดลฟาย. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์นมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 1(3), 29-35.
- ศรุดา ชัยสุวรรณ, เสน่ห์ สัตถารมณ และ วีรจักร แสงวงศ์. (2563). การพลิกโฉมอุดมศึกษาไทยในยุคภาวะวิกฤตผู้เรียน. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(1), 686-702.
- ศิริพงศ์ รักใหม่. (2558). *พัฒนาการและแนวโน้มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพงษ์ มานะศรีและเดช สาระจันทร์. (2563). *สัมภาษณ์อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- สันติธาร เสถียรไทย. (2563, 13 มกราคม). *มหาวิทยาลัย 2020—เรียนรู้ไร้พรมแดน*.
<https://www.the101.world/university-2020>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *เอกสารการบรรยายพิเศษมาตรฐานการศึกษาสู่การยกระดับคนไทยยุค 4.0*. บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560–2564)*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2561, 28 พฤษภาคม). *การศึกษาแบบมีส่วนร่วม ญุณแจสำคัญเปลี่ยนประเทศ*. ประชาชาติธุรกิจ.
- อมรวิรัช นาคทรพร และคณะ. (2556). *อุดมศึกษาไทยในรอบศตวรรษ*. หินหยางการพิมพ์.
- Murry, J.W, & Hammons, J.O. (1995). Delphi: A versatile methodology for conducting qualitative research. *The Review of Higher Education*, 18(4), 423-436.
- Spencer, L.M. & Spencer, S.M. (1993). *Competence at work: Model for Superior Performance*. John Wiley & Sons. p